

Innehåll

Sammanfattning.....	5
1 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning.....	7
2 Bakgrund och utgångspunkter	9
3 Behovet av att kriminalisera även privat olovlig hantering av avkodningsutrustning.....	21
4 Viss privat olovlig hantering av avkodningsutrustning kriminaliseras.....	27
5 Ekonomiska och andra konsekvenser av förslaget.....	33
6 Författningskommentarer	35
Lag (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning.....	37

Sammanfattning

I promemorian föreslås ändringar i lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning.

Förslaget innebär att det kriminaliserade området i lagen utvidgas till att även omfatta viss privat olovlig hantering av avkodningsutrustning. Straffet för denna typ av brott mot avkodningslagen föreslås stanna vid böter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2008.

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning

dels att 7 och 10 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 5 a och 6 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §

Avkodningsutrustning får inte anskaffas eller användas för privat bruk i syfte att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande.

6 a §

Den som uppsåtligen bryter mot 5 a § skall dömas till böter.

7 §

För försök till brott mot denna lag skall dömas till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

För försök till brott mot 5 § skall dömas till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

10 §
Åklagaren får väcka åtal för brott mot *denna lag* endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är motiverat från allmän synpunkt.

Åklagaren får väcka åtal för brott mot 5 § endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är motiverat från allmän synpunkt.

Åklagaren får väcka åtal för brott mot 5 a § endast om åtal är motiverat från allmän synpunkt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

2 Bakgrund och utgångspunkter

Bakgrund

Under 1990-talet gav den tekniska utvecklingen, avreglering och harmonisering av lagstiftningen förutsättningar för en snabb utbyggnad av olika programtjänster och andra tjänster inom informationssamhället. Tjänsterna erbjuds i huvudsak av affärsdrivande företag och finansieras antingen genom reklamintäkter och sponsring eller genom avgifter och abonnemang. Ett typexempel är tillhandahållande av satellitbaserad betal-TV.

Som en garanti för att leverantören av tjänsten skall få betalt för den tjänst som erbjuds används olika slags tekniker. Dessa avser att göra det omöjligt att få tillgång till tjänsten i begriplig form utan leverantörens tillstånd. Den vanligaste metoden är en särskild avkodningsutrustning som används tillsammans med ett s.k. smart kort som köps från leverantören. Ett smart kort (chip card) är ett plastkort med en inmonterad mikroprocessor och ett minne som kan bearbeta data.

Den ökade omfattningen har, framför allt när det gäller betal-TV, också medfört en marknad för olika metoder att kringgå kodningen och därmed utan tillstånd av leverantören få tillgång till de kodade tjänsterna. Detta kallas ofta piratverksamhet. Kringgåendet kan exempelvis ske genom olovlig användning av smarta kort som antingen är programmerade när de köps eller av tomma kort som kompletteras med nödvändiga data.

Det finns vidare exempel på att i sig laglig utrustning även kan utnyttjas för att skaffa andra användare än den som abonnerar på

en viss tjänst olovlig tillgång till tjänsten. Detta kallas ofta med ett engelskt uttryck *cardsharing* (att dela kort). Den olovliga hanteringen avser att signalen från en huvudenhet, ofta i form av en box, används av flera mottagare än abonnenten. Signalen från boxen är vanligtvis så stark att den trådlöst kan gå igenom väggar med en räckvidd på minst ca 15 meter. Med hjälp av kabel kan räckvidden bli betydligt längre. I andra hushåll än abonnentens kan då flera mottagare genom utnyttjande av s.k. slavenheter (dvs. ytterligare en box) och överföring av en gemensam kod, vanligtvis via Internet, på det sättet få del av exempelvis ett visst TV-utbud.

Trots att det endast finns en abonnent kan abonnemanget alltså utnyttjas av fler utan att dessa behöver betala tjänsteleverantören. Förfarandet har beskrivits bl.a. av företrädare för föreningen STOP Scandinavian TV Organisations against Piracy Sweden vid ett seminarium den 22 maj 2006. Företeelsen har också behandlats t.ex. i en artikel i tidningen M3, nummer 4/2006.

För att motverka olovlig användning av avkodningsutrustning har olika åtgärder vidtagits inom ramen för EU. Bland annat beslutades den 20 november 1998 Europaparlamentets och rådets direktiv 98/84/EG om det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång.

Direktivet har genomförts i svensk lagstiftning genom lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning. Lagen omfattar inte privat olovlig hantering av avkodningsutrustning, utan endast hantering som sker yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte.

I propositionen Upphovsrätten i informationsområdet – genomförande av direktiv 2001/29/EG, m.m. aviserade den dåvarande regeringen sin avsikt att utreda frågan om även privat hantering borde förbjudas och att återkomma med eventuella förslag till lagändringar (prop. 2004/05:110 s. 300).

Befintlig reglering i avkodningslagen

Enligt lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning (avkodningslagen) är i stort sett all kommersiell hantering med avkodningsutrustning som sker utan godkännande av tjänsteleverantören straffbar.

Avkodningslagen trädde i kraft den 1 maj 2000 och ersatte lagen (1993:1367) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning. Lagen infördes för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 98/84/EG av den 20 november 1998 om det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång (jfr prop. 1999/2000:49, bet. 1999/2000:KU16, rskr. 1999/2000:171).

Avsikten med direktivet är att förbättra skyddet för leverantörer av sådana tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång. I direktivet (punkt 6 i preambeln) anges att lönsamheten – och den ekonomiska livskraften – för denna typ av tjänster ofta är beroende av att leverantören garanteras betalning. Det anges vidare att det därför är nödvändigt med ett rättsligt skydd mot olaglig utrustning som möjliggör kostnadsfri tillgång till tjänsterna.

I punkterna 11 och 12 i preambeln anges vidare att skillnader i de nationella reglerna om rättsligt skydd för de aktuella tjänsterna kan skapa hinder för den fria rörligheten för varor och tjänster och att dessa hinder bör undanröjas genom en enhetlig skyddsnivå i alla medlemsstater.

Direktivet syftar emellertid inte till en fullständig harmonisering av medlemsstaternas regler på området. Medlemsstaterna får t.ex. besluta om ett starkare skydd än det som direktivet ger. Den tvingande regleringen i direktivet, dvs. de föreskrifter som medlemsstaterna måste införa, är begränsad till kommersiell hantering.

Det otillåtna enligt direktivet är inte avkodningsutrustningen i sig utan de angivna former av hantering av utrustning som gör det möjligt att få olovlig tillgång till en skyddad tjänst. I 5 § första stycket avkodningslagen har det uttryckts på följande sätt. ”Avkodningsutrustning får inte yrkesmässigt eller annars i

förvärvssyfte tillverkas, importerar, distribueras, säljas, hyras ut, innehas, installeras, underhållas eller bytas ut i syfte att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande.” Det är alltså syftet med användningen av avkodningsutrustningen som är avgörande för omfattningen av förbudet.

De tjänster som skyddas enligt avkodningslagen är ljudradio- eller TV-sändningar som är riktade till allmänheten, varje annan tjänst som utförs elektroniskt, på distans och på begäran av mottagaren, samt tillhandahållandet av villkorad tillgång som en tjänst i sig. Lagen omfattar således inte bara tjänster som traditionell betal-TV eller betalradio utan också tjänster som beställvideo (video on demand), music on demand, elektronisk utgivning och ett stort urval andra online-tjänster (jfr prop. 1999/2000:49 s. 11).

För att en tjänst skall omfattas av lagen måste två förutsättningar vara uppfyllda. Tjänsten skall vara föremål för villkorad tillgång. Med det avses att användare eller mottagare av tjänsten, till följd av tekniska åtgärder eller arrangemang, kan få tillgång till tjänsten i tolkningsbar form först sedan de har blivit personligt godkända som behöriga. Den andra förutsättningen är att tjänsten tillhandahålls mot ersättning.

Med avkodningsutrustning avses utrustning eller programvara som utformats eller anpassats för att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar – begriplig – form.

Det är enligt 6 § avkodningslagen straffbart att, på annat sätt än genom import, uppsåtligen bryta mot 5 §. När det gäller straff för olovlig import hänvisar avkodningslagen till lagen (2000:1225) om straff för smuggling (se vidare nedan).

Maximistraffet för brott mot avkodningslagen är fängelse i två år. I avkodningslagen finns också bestämmelser om förverkande av egendom. Den som bryter mot lagen skall vidare betala skälig ersättning för att den tjänst som gjorts tillgänglig genom brottet har utnyttjats samt ersättning för den ytterligare ekonomiska skada som brottet har medfört.

För straffbarhet enligt lagen krävs alltså att den otillåtna handlingen begåtts uppsåtligen av gärningsmannen. Samma förutsättning gäller för ersättningsskyldighet.

Avkodningslagen i dess nuvarande lydelse finns i *bilaga 1*.

Import respektive marknadsföring av olovlig avkodningsutrustning

När det gäller import respektive marknadsföring av olovlig utrustning kompletteras avkodningslagen av två andra lagar (jfr prop. 1999/2000:49 s. 12 f).

I avkodningslagen definieras *import*, i enlighet med innebörden i direktivet, som införsel av en vara till Sverige från en plats utanför Europeiska unionen. Avkodningslagen innehåller vidare en hänvisning till vad som gäller straff för olovlig införsel i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Hänvisningen bygger på den lagtekniska konstruktion som är huvudregel för bestämmelser om varusmuggling. Konstruktionen innebär att föreskrifter som rör förbud mot införsel eller utförsel ges i annan lag och att påföljden för överträdelse av sådana förbud anges i lagen om straff för smuggling. För import av olovlig avkodningsutrustning kan det därmed bli aktuellt med påföljd enligt den lagen.

Enligt artikel 4 c) i direktivet skall *marknadsföring* av olaglig utrustning genom kommersiella meddelanden förbjudas i den nationella lagstiftningen. Avkodningslagen innehåller inte någon specifik bestämmelse om förbud mot marknadsföring av avkodningsutrustning. I tidigare lagstiftningsärenden har bedömningen gjorts att det inte behövs eftersom marknadsföring av en produkt som inte får säljas enligt Marknadsdomstolens praxis betraktas som otillbörlig marknadsföring enligt marknadsföringslagen (prop. 1993/94:53 s. 21 samt prop. 1999/2000:49 s. 13).

Bestämmelsen i 4 § marknadsföringslagen (1995:450) ställer som krav på marknadsföringen att den skall stämma överens med god marknadsföringssed och även i övrigt vara tillbörlig mot konsumenter och näringsidkare. Genom ett avgörande av

Marknadsdomstolen har, med hänvisning till den s.k. lagstridighetsprincipen, slagits fast att marknadsföring av piratdekodrar är förbjuden (MD 1996:22). Lagstridighetsprincipen innebär att marknadsföringsåtgärder som strider mot lag eller som kan leda till lagbrott anses strida mot god marknadsföringssed.

Domstolspraxis

Marknadsdomstolen har, som nämnts ovan, i ett flertal avgöranden slagit fast att marknadsföring som sker på ett sätt som står i strid med tvingande lagstiftning anses som otillbörlig marknadsföring enligt marknadsföringslagen. Genom avgöranden i Marknadsdomstolen har vidare slagits fast att marknadsföring av tomma, dvs. icke programmerade, kort under vissa omständigheter utgör marknadsföring av olovlig avkodningsutrustning (MD 2002:15 och 2002:16). Målen angående marknadsföring av avkodningsutrustning – och i något fall marknadsföring av underhåll av avkodningsutrustning – har gällt både företag och privatpersoner (som exempel kan nämnas MD 2000:19, 2000:21, 2001:19, 2002:15, 2002:16, 2003:30 och 2004:17). Företagen har i vissa fall varit etablerade i Danmark eller Portugal.

Gotha hovrätt har meddelat en dom som rör avkodningslagen (dom 2004-03-12 i mål nr B 1662-04). I domen dömdes två män till villkorlig dom och böter för försäljning av utrustning avsedd för avkodning av TV-kanaler samt för underhåll av sådan utrustning genom tillhandahållande av koder och krypteringsnycklar på en webbsida. Försäljningen avsåg handel både med tomma kort och med programmerade kort. Männen dömdes även för främjande av försäljning av olovlig utrustning genom att tillhandahålla en webbsida med länkar till andra webbsidor där försäljning av kort och programmerare skedde. Verksamhetens omsättning uppgick för den ene av männen till ca 1,25 miljoner kronor under en period om knappt två år. Omsättningen motsvarade en försäljning exklusive frakt och

mervärdesskatt om ca 800 000 kronor. Omsättningen i den andre mannens verksamhet uppgick under samma tid till drygt 152 000 kronor, vilket motsvarade en försäljning om ca 110 000 kronor. Högsta domstolen har beslutat att inte meddela prövningstillstånd.

Tidigare bedömning av frågan om förbud även för privat olovlig hantering av avkodningsutrustning

Frågan om förbud mot privat olovlig hantering av avkodningsutrustning prövades både i samband med tillkomsten av den tidigare och den nu gällande avkodningslagen.

I båda lagstiftningsärendena gjordes bedömningen att rättsväsendets resurser borde koncentreras på sådan verksamhet som genom omfattning, regelbundenhet m.m. kan leda till mer allvarliga skadeverkningar (prop. 1993/94:53 s. 21 och prop. 1999/2000:49 s. 14). Det hänvisades i det senare fallet också till att efterlevnaden av ett sådant förbud i praktiken skulle bli omöjligt att kontrollera och att det fanns risk för att ett förbud inte skulle få något genomslag utan tvärtom bidra till att minska respekten för lagstiftningen i allmänhet.

Vidare angavs i det senare ärendet att en kriminalisering av privat innehav måste motsvaras av ett starkt samhälleligt intresse av ett förbud av sådant slag. Det anfördes också att de åtgärder mot piratverksamhet som vidtagits inom EU, den föreslagna skärpningen av avkodningslagen och den föreslagna utvidgningen av skadeståndsskyldigheten borde leda till en minskning av tillgången till utrustning i användarledet och att de ekonomiska skadeverkningarna skulle begränsas.

Det hänvisades slutligen till det inte var motiverat att, vilket hävdats av vissa remissinstanser, utifrån utformningen av det upphovsrättsliga skyddet för datorprogram kriminalisera privat innehav av avkodningsutrustning.

Slutsatsen i lagstiftningsärendet från 2000 blev därför att en särskild straffrättslig sanktion för privat bruk eller innehav av olovlig avkodningsutrustning inte borde införas i avkod-

ningslagen utan att straffbarheten alltså borde vara förbehållen sådant innehav och sådana handlingar som utförs yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte.

Lagstiftningen i några andra länder

I Danmark, Finland, Norge och Island är även privat olovlig hantering av avkodningsutrustning förbjuden.

I den danska lagstiftningen finns reglerna om förbud mot viss användning av avkodningsutrustning i *lov om radio- og fjernsynsvirksomhed*. I 91 § i lagen anges vad som är otillåten hantering. Lydelsen är ”Det er ikke tilladt at fremstille, importere, omsaette, besidde eller aendre dekodere eller andet dekodningsutstyr, hvis formål det er at give uautoriseret adgang til indholdet af et kodet radio- eller tv-program. Annoncering eller anden form for reklame for sådant udstyr er ikke tilladt.” I 94 § anges att den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet bryter mot 91 § straffas med böter. Om överträdelsen skett i förvärvssyfte omfattar straffskalan fängelse upp till 6 månader.

I Norge anges i 262 § i *Straffeloven* vad som är straffbara handlingar samt straffskalan för brott mot bestämmelsen. Lydelsen av den första delen av bestämmelsen är

”Den som

a) i vinnings hensikt framstiller, innfører, distribuerer, selger, leier ut, besitter, installerer, vedlikeholder eller skifter ut dekodningsinnretning,

b) i vinnings hensikt annonserer eller på annen måte reklamerer for dekodningsinnretning, eller

c) søker å utbre dekodningsinnretning når hensikten er å skaffe noen uautorisert tilgang til en vernet tjeneste, eller medvirker til dette, straffes med boter eller fengsel inntil 1 år.

Den som ved bruk av dekningsinnretning påfører den berettigede et tap eller skaffer seg selv eller andre en vinning ved å få uautorisert tilgang til et vernet tjeneste, straffes med boter eller fengsel inntil 6 måneder.” I den senere delen av bestämmelsen finns bl.a. definitioner av vissa begrepp.

Finland har, i likhet med Sverige, reglerna om förbud mot vissa avkodningssystem i en särskild lag. Bestämmelsen i 3 § *lagen om förbud mot vissa avkodningssystem* lyder ”Det är förbjudet att obehörigen inneha, använda, tillverka, importera, saluföra, hyra ut, distribuera, främja försäljningen av samt installera och underhålla avkodningssystem.” Straffbestämmelsen i 6 § hänvisar till att straff bestäms i 38 kap. 8 a § strafflagen. Böter eller fängelse i högst ett år kan enligt nämnda bestämmelse utdömas mot den som bryter mot förbudet ”i förvärvssyfte eller så att gärningen är ägnad att orsaka den som tillhandahåller skyddade tjänster betydande men eller skada”.

I den isländska lagstiftningen återfinns reglerna om avkodningsutrustning i motsvarigheten till radio- och TV-lagen; *Broadcasting Act* nr 53 av den 17 maj 2000. I 33 § anges att ”Decoders may not be manufactured, supplied, rented, installed, or repaired with the purpose of providing non-subscribers with access to an encoded broadcast. Decoders may not be used for the reception of an encoded broadcast unless subscription fees are paid.” Överträdelser av förbudet straffas enligt 28 § med böter, eller fängelse om överträdelsen är grov eller skett vid upprepade tillfällen (”Grave or repeated infringements ... may be sanctioned with imprisonment.”).

Direktivet har genomförts i övriga europeiska länders lagstiftning i något varierande omfattning. Likaså varierar det i vilken utsträckning privat hantering är förbjuden. Italien och Spanien är exempel på andra länder där även icke kommersiell hantering är straffbelagd. Tyskland är å andra sidan exempel på ett land som endast kriminaliserat hantering i kommersiellt syfte.

Bestämmelserna i upphovsrättslagen om skydd för tekniska åtgärder

Genom de lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2005 i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) infördes bl.a. nya bestämmelser om skydd för tekniska åtgärder. Skyddet är av upphovsrättslig karaktär.

Bestämmelserna innebär att det bl.a. är straffbart att tillverka eller sälja produkter – eller tillhandahålla tjänster – som huvudsakligen är utformade i syfte att möjliggöra eller underlätta kringgående av en teknisk åtgärd. Med teknisk åtgärd avses varje verkningsfull teknik, anordning eller komponent som hindrar eller begränsar framställning av exemplar eller tillgängliggörande för allmänheten av upphovsrättsligt skyddade verk. En digital kopieringsspärr är ett exempel på en teknisk åtgärd.

Själva kringgåendet av den tekniska åtgärden är också förbjudet och straffbart. Till skillnad från vad som gäller beträffande otillåten hantering av avkodningsutrustning enligt avkodningslagen omfattar förbudet mot kringgående även sådant kringgående som utförs av privatpersoner.

För att ha rättsligt skydd skall den tekniska åtgärden syfta till att skydda upphovsrätten till ett verk eller rätten till en prestation skyddad av närstående rättigheter. Det rättsliga skyddet för tekniska åtgärder är därför begränsat till sådana åtgärder som hindrar eller begränsar upphovsrättsligt relevanta förfoganden.

Avsikten med bestämmelserna är bl.a. att ge upphovsmän och innehavare av till upphovsrätten närstående rättigheter ökat skydd mot otillåtna förfoganden med deras verk och prestationer i den digitala miljön. För att tydliggöra relationen mellan bestämmelserna om skydd för tekniska åtgärder och avkodningslagen anges uttryckligen i 52 c § andra stycket upphovsrättslagen att bestämmelserna om skydd för tekniska åtgärder inte är tillämpliga när det gäller sådana tekniska åtgärder eller arrangemang som används i samband med tjänster i form av ljudradio- eller televisionssändningar som skyddas enligt avkodningslagen.

I propositionen om ändringar i upphovsrättslagen förs ett resonemang om att kryptering av en signal som används för att skydda en villkorad tjänst normalt enbart torde vara inriktad på att hindra enskilda från att ta del av den skyddade tjänsten utan att betala för den (prop. 2004/05:110 s. 299 f.). Vanligtvis har krypteringen alltså inte till syfte att hindra upphovsrättsligt

relevanta förfoganden, dvs. exemplarframställning av programinnehåll eller att obehöriga personer i sin tur tillgängliggör programmen för allmänheten.

Mot den bakgrunden konstaterades i propositionen att det i dessa fall inte var fråga om sådana tekniska åtgärder som avses i direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (det s.k. Infosoc-direktivet). Slutsatsen blev att i de aktuella fallen borde endast avkodningslagens bestämmelser tillämpas.

I propositionen uttalas, med hänvisning till de nya reglerna om skydd för tekniska åtgärder och vad som framkommit om omfattningen av användning av piratkort, att dessa omständigheter talade starkt för att även privat hantering av piratkort borde förbjudas (a. prop. s. 300). Den dåvarande regeringen aviserade, som tidigare nämnts, sin avsikt att utreda frågan och återkomma med eventuella förslag till lagändringar.

Synpunkter från berörda branscher

I lagstiftningsärendet avseende den nu gällande avkodningslagen framfördes synpunkter kring frågan om privat hantering av flera berörda branschföreträdare (prop. 1999/2000:49 s.11).

De kritiska synpunkterna gällde bl.a. att ett förbud mot privat innehav och privat användning av olovlig avkodningsutrustning borde införas i lagstiftningen. Dessa åsikter framfördes av STOP Scandinavian TV Organisations against Piracy-Sweden (Föreningen STOP), Canal Digital AB, SENDA, Svenska Kabel-TV-Föreningen och av Centrala Antennföreningen. Även Copyswede, Föreningen Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Sveriges Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM), Sveriges Television AB, Teracom AB, Viasat AB och Tele2 AB framhöll att förbud mot privat innehav och användning av avkodningsutrustning borde införas.

Telia AB var dock av en annan uppfattning och ansåg att en straffrättslig sanktion för privat bruk eller innehav av olovlig avkodningsutrustning inte borde införas.

Även i ärendet om ändringar i upphovsrättslagen framfördes kritiska synpunkter när det gällde frågan om tillämpningsområdet för bestämmelserna om rättsligt skydd för tekniska åtgärder (prop. 2004/05:110 s. 295). De kritiska remissinstanserna ansåg bl.a. att också villkorade tjänster i form av ljudradio- och televisionstjänster borde omfattas av det rättsliga skyddet för tekniska åtgärder. Synpunkterna framfördes av Föreningen STOP, Sveriges Television AB, Utbildningsradion AB, TV 4 AB, Canal Digital AB, Viasat AB, Sveriges TV-producenter, STIM, International Federation of the Phonographic Industry (Ifpi), KLYS, Filmproducenternas Rättighetsförening och Stiftelsen Svenska Filminstitutet.

Sveriges Television och TV 4 ansåg dessutom att också sådana televisionssändningar som tillhandahålls utan krav på betalning borde omfattas av det rättsliga skyddet för tekniska åtgärder. Flera remissinstanser framförde att användningen av olovlig avkodningsutrustning innebär förlorade intäkter för betal-TV-kanalerna på flera hundra miljoner kronor per år.

Under arbetet med denna promemoria har ett möte med företrädare för STOP Nordic och STOP Sverige ägt rum den 25 januari 2006. Dessa organisationer samlar bl.a. företrädare för programföretag och tillhandahållare av innehåll. Uppgifter som lämnades av STOP vid detta tillfälle återges i avsnitt 3.

3 Behovet av att kriminalisera även privat olovlig hantering av avkodningsutrustning

Som redogjorts för i avsnitt 2 har övervägandena i tidigare lagstiftningsärenden lett till bedömningen att det inte finns skäl att låta avkodningslagens bestämmelser omfatta även privat olovlig hantering av avkodningsutrustning. I detta avsnitt prövas om förutsättningarna har förändrats så att det finns anledning att nu bedöma frågan på ett annat sätt.

Nya regler i upphovsrättslagen

Som redovisas i avsnitt 2 infördes den 1 juli 2005 nya regler i upphovsrättslagen som rör skydd för tekniska åtgärder. Kringgående av en teknisk åtgärd är förbjudet och utgör därmed ett brott mot upphovsrättslagen. Förbudet mot kringgående av de tekniska åtgärderna gäller även sådant kringgående som utförs av privatpersoner.

Upphovsrättslagen och avkodningslagen kan sägas vara lagstiftningar som kompletterar varandra. Upphovsrättslagen reglerar upphovsmännens och närstående rättighetshavares möjligheter att utnyttja sina verk genom att framställa exemplar och göra verket tillgängligt för allmänheten. Avkodningslagen avser att skydda tjänsteleverantörer från olovligt utnyttjande av deras tjänster

Till skillnad från vad som gäller beträffande otillåten hantering av avkodningsutrustning enligt avkodningslagen omfattar förbudet mot kringgående av de tekniska åtgärderna alltså även sådant kringgående som utförs av privatpersoner.

De nämnda lagarna innebär att det är straffbart för en privatperson att kringgå en teknisk åtgärd som hindrar eller begränsar exemplarframställning av ett upphovsrättsligt skyddat verk. Det är däremot tillåtet att som privatperson skaffa sig tillgång till t.ex. betal-TV-sändningar utan att betala till tjänsteleverantören. De skilda reglerna är inte motiverade. Starka skäl talar istället för en mer enhetlig reglering.

Omfattningen av olovlig hantering av avkodningsutrustning

Exakta mätningar av omfattningen av olovlig hantering av avkodningsutrustning är svåra att genomföra. Betal-TV-företagen hävdar själva att hanteringen har en stor omfattning och att den förorsakar företagen väsentliga kostnader genom uteblivna intäkter och genom kostnader för att utveckla nya tekniska kodsystém.

Företrädare för föreningen STOP har uppskattat att det i början av 2000-talet fanns 300 000–350 000 piratkort i Sverige. Beräkningen grundades enligt STOP på uppgifter om beslagtagna fakturor på kort som sålts från ett danskt företag till ett företag i Sverige. Ett abonnemang hos ett betal-TV-företag kostar 3 000–4 000 kronor per år och hushåll. Det innebar enligt STOP ett bortfall på flera hundra miljoner kronor per år i abonnemangsinntäkter.

I januari 2005 genomförde, enligt uppgift från STOP, företagen Canal Digital, Viasat, com hem och Boxer ett utbyte av samtliga betal-TV-kort för att hindra användningen av piratkort. Ett helt nytt system för att kunderna skulle få tillgång till utbudet hade då utarbetats. Att byta ut ett enstaka kort kostar, enligt STOP, ca 200 kronor. Ungefär hälften av kostnaden avser de tekniska säkerhetslösningar som finns i korten och resten administrationskostnader. Det omfattande utbytet som skedde i januari 2005 innebar enligt STOP en kostnad på mer än 100 miljoner kronor per företag.

Vid kontakt med Rikskriminalpolisens IT-avdelning under våren 2006 har framkommit att det inte är möjligt att lämna

någon samlad statistik om omfattningen av polisärenden beträffande avkodningslagen. Orsaken är att brottstypen inte redovisas separat vare sig i polisens statistik eller av Brottsförebyggande rådet.

De i avsnitt 2 omnämnda rättsfallen från både de allmänna domstolarna och Marknadsdomstolen stärker emellertid uppgifterna från STOP.

Den olovliga användningen av avkodningsutrustning leder till negativa konsekvenser för tjänsteleverantörerna. De kunder som har abonnemang får betala högre avgifter för att täcka företagens kostnader. Vidare minskar enligt STOP företagens möjligheter att betala relevant upphovsrättslig ersättning till filmproducenter och till organisationer som STIM.

Sammantaget finns det anledning att se allvarligt på de negativa konsekvenser som olovlig användning av avkodningsutrustning leder till.

Några internationella aspekter

Det finns även internationella aspekter att ta hänsyn till. Andra nordiska länder, och vissa av de övriga europeiska länderna, har lagstiftning som innebär att privat olovligt innehav och annan hantering av avkodningsutrustning är förbjuden. Handeln är gränsöverskridande och aktörerna på den illegala marknaden känner väl till var lagregleringen är mildast och anpassar sin verksamhet därefter. Detta talar för att Sverige bör ha en lagstiftning som i detta avseende är i överensstämmelse med i vart fall de andra nordiska länderna.

I sammanhanget kan vidare nämnas att EU-kommissionen i april 2003 lämnade en rapport till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om det rättsliga skyddet för elektroniska betaltjänster och om genomförande av direktivet på området (KOM (2003) 198 slutlig). I rapporten framhålls bl.a. att den ekonomiska och samhällsliga betydelsen av elektroniska betaltjänster blir allt större. Kommissionen pekar

därför på vikten av ett rättsligt skydd mot piratverksamhet som är riktad mot elektroniska betaltjänster.

Bedömning

I tidigare lagstiftningsärenden som rört avkodningslagen har, som nämnts tidigare, bedömts att det inte varit motiverat att kriminalisera privat innehav och annan hantering av vissa varor eller föremål. En utgångspunkt för bedömningen har varit att rättsväsendets resurser bör koncentreras på verksamhet som genom sin omfattning, regelbundenhet eller på annat sätt kan antas leda till mer omfattande skadeverkningar. En annan utgångspunkt har varit att straffbestämmelser inte bör införas i lagstiftningen om möjligheterna att kontrollera efterlevnaden blir omöjlig och bestämmelserna därför i realiteten inte blir tillämpbara.

Sedan dessa ställningstaganden gjordes har ett omfattande arbete med att anpassa reglerna i upphovsrättslagen till det tidigare nämnda Infosoc-direktivet genomförts. Frågan om att förändra regleringen i avkodningslagen när det gäller hantering utan kommersiellt syfte uppkom i det sammanhanget. Den uppfattning som den dåvarande regeringen gav uttryck för är att det finns starka argument för en ändring av avkodningslagens bestämmelser i detta hänseende, med hänsyn såväl till behovet av en bättre överensstämmelse mellan de båda lagarna som till vad som framkommit om omfattningen av olovlig användning av avkodningsutrustning (prop. 2004/05:110 s 300).

När det gäller möjligheten att kontrollera efterlevnaden av lagstiftningen har under senare tid ökad uppmärksamhet lagts på behovet av att ingripa mot upphovsrättsliga brott. Den ökade uppmärksamheten kring frågan har tagit sig uttryck bl.a. i de uppdrag som regeringen under 2005 och 2006 gett Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Rikspolisstyrelsen respektive Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen (dnr. Ju2005/2660 och Ju/2006/1993). Syftet med uppdragen har varit att effektivisera bekämpningen av immaterialrättsliga brott.

Mot denna bakgrund är det, främst för att uppnå konsekvens med de nya reglerna i upphovsrättslagen men också med beaktande av både de negativa konsekvenserna av olovlig hantering av avkodningsutrustning och de internationella aspekterna, nu motiverat att kriminalisera även privat olovlig hantering av avkodningsutrustning.

4 Viss privat olovlig hantering av avkodningsutrustning kriminaliseras

Förslag: Anskaffande och användning av avkodningsutrustning för privat bruk i syfte att göra en tjänst som omfattas av avkodningslagen tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande kriminaliseras. Försök till detta brott bör inte vara straffbelagt.

Åtal för brott mot bestämmelsen om privat olovlig hantering bör kunna väckas endast om åtal är motiverat från allmän synpunkt. Straffet för privat olovlig hantering av avkodningsutrustning bör vara böter.

Lagändringarna bör träda i kraft den 1 juli 2008.

Skälen för förslaget: Enligt 5 § avkodningslagen är det straffbart att *yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte* tillverka, importera, distribuera, sälja, hyra ut, inneha, installera, underhålla eller byta ut avkodningsutrustning i syfte att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande.

I avsnitt 3 konstateras att det finns ett behov av ändrade bestämmelser i avkodningslagen. Bedömningen görs främst med hänsyn till frågan om enhetlighet mellan det kriminaliserade området i upphovsrättslagen och i avkodningslagen. Med i bedömningen finns även uppgifterna om de negativa konsekvenserna av användning av piratkort och olovlig hantering av annan avkodningsutrustning. Övervägandena tar också hänsyn till vissa internationella aspekter. Det finns därmed skäl att föreslå att det kriminaliserade området i avkodningslagen skall omfatta även viss privat hantering.

Utformning av en ny brottsbestämmelse

Bestämmelsen i 5 § – som alltså förbjuder bl.a. olovlig tillverkning, försäljning och uthyrning av avkodningsutrustning – motsvarar de verksamheter som anges i artikel 4 a) och b) i direktivet. Villkoret för straffbarhet enligt 5 § är som nämnts att hanteringen sker yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte.

I övervägandena av vilka former av hantering som lämpligen bör vara straffbelagda när det gäller privat befattning med avkodningsutrustning kan noteras att vissa av de begrepp som används i 5 § mer typiskt är förknippade med ett kommersiellt förfarande. Det gäller t.ex. distribution, försäljning och uthyrning. Det är därför inte motiverat att den straffbara privata hanteringen avser dessa åtgärder. Avgörande är istället att ringa in de åtgärder som innebär att en privatperson aktivt skaffar sig tillgång till t.ex. betal-TV utan att betala för det.

Som tidigare nämnts är ett av huvudskälen till den nu föreslagna regleringen att uppnå en enhetlig reglering med bestämmelserna i upphovrättslagen om kringgående av teknisk åtgärd. Enligt upphovsrättslagen är det alltså själva kringgåendet av skyddet för tekniska åtgärder som är straffbelagt (52 d § URL). Med denna utgångspunkt bör en motsvarande bestämmelse i avkodningslagen avse olovlig *användning* av avkodningsutrustning. Det begreppet bör därför finnas med i beskrivningen av vilka icke kommersiella förfaranden som skall vara förbjudna.

Till detta kommer att det, när det gäller avkodningsutrustning, ofta är fråga om ett aktivt införskaffande av utrustning för att någon skall kunna bereda sig olovlig tillgång till en viss tjänst. På den kommersiella sidan är försäljning förbjuden. Den privatperson som anskaffar avkodningsutrustning för att olovligen bereda sig tillgång till en viss tjänst utgör därmed ett led i den försäljningen. Även *anskaffning* av avkodningsutrustning bör därför omfattas av det straffbelagda området.

En särskild fråga är om även innehav av avkodningsutrustning bör vara straffbelagt. För en sådan ordning talar att den föreslagna regleringen skulle bli mer heltäckande och

sammanhängande om även innehav var straffbelagt. Kriminalisering av enbart innehav av ett föremål eller en substans är emellertid relativt sällsynt i svensk straffrätt. Sådan reglering finns framför allt när det gäller föremål eller substanser som i sig själva är särskilt farliga och därför kan skada ett skyddsvärt intresse, jfr t.ex. regleringen i 9 kap. 1 § vapenlagen (1996:67) resp. 1 § första stycket 6 narkotikastrafflagen (1968:64). Även andra exempel finns, t.ex. är det straffbelagt att inneha barnpornografisk bild (16 kap. 10 a § brottsbalken).

Om även innehav skulle vara straffbelagt, skulle det innebära en mycket omfattande kriminalisering. Det måste särskilt beaktas att avkodningsutrustning ofta förekommer i hushåll med flera personer. Vem eller vilka av dessa som skall anses som innehavare av utrustningen kan vara svårt att fastställa. Det kan inte heller uteslutas att en kriminalisering av innehav i dessa fall skulle medföra att det straffbelagda området blev mer vidsträckt än vad som är motiverat. Sammantaget talar därför övervägande skäl för att låta den föreslagna kriminaliseringen stanna vid anskaffning och användning.

Den hantering som nu avses gäller alltså de angivna formerna av utnyttjande av avkodningsutrustning utan att det finns krav på att hanteringen skall ske yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte. Den förändring som föreslås innebär således en skärpning av lagen genom att dess tillämpningsområde utvidgas. Ändringen bör föras in som en ny paragraf, 5 a §, i lagtexten.

Den föreslagna ändringen får till följd att även personer som privat anskaffar eller använder avkodningsutrustning i syfte att, utan tjänsteleverantörens godkännande, få tillgång till en tjänst som avses i lagen kan dömas till ansvar för brott mot avkodningslagen. Anskaffning och användning av utrustning i lagliga syften skall givetvis fortsatt vara tillåtet.

Den föreslagna paragrafen avser att vara teknikneutral i så måtto att den täcker in olika tekniska metoder för att otillbörligt skaffa sig tillgång till en tjänst. Det uttrycks, liksom i 5 §, genom att det straffbara området avser gärningar där *syftet* är att göra en

tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form utan godkännande av tjänsteleverantören.

Försök till brott

Enligt 7 § är försök till brott mot avkodningslagen när det gäller olovlig hantering i förvärvssyfte straffbelagt. Det kan dock ifrågasättas om det finns ett praktiskt behov av att straffbelägga även försök till de föreslagna formerna av privat befattning med avkodningsutrustning. Till det kommer att det är angeläget att, i de fall det är ändamålsenligt, sträva efter en överensstämmelse med bestämmelserna i upphovsrättslagen, vilka inte har någon bestämmelse om att försök till brott är kriminaliserat.

Försök till brott enligt den föreslagna 5 a § bör därmed inte vara straffbelagt. Det kommer till uttryck genom en ändring av bestämmelsen i 7 §.

Sanktioner

Den nuvarande straffskalan i avkodningslagen sträcker sig från böter till fängelse i högst två år. Den utvidgning av det kriminaliserade området som nu föreslås tar sikte på brott mot avkodningslagen som begås utan kommersiellt syfte.

Straffvärdet på en sådan gärning torde, om det rör ett enstaka brott, motivera ett bötesstraff. Brottet har likheter med kringgående av en teknisk åtgärd för att få tillgång till upphovsrättsligt skyddat material enligt upphovsrättslagen. I det fallet bedömdes straffskalan kunna begränsas till böter (jfr prop. 2004/05:110 s. 327). Det är lämpligt att enhetlighet i straffvärde råder mellan de båda brottstyperna. Straffskalan bör därför när det gäller privat olovlig hantering av avkodningsutrustning endast omfatta böter. Denna bestämmelse bör föras in som en ny paragraf, 6 a §, i lagtexten.

I likhet med vad som uttalades i propositionen om ändring i upphovsrättslagen bör en utvärdering göras av den nya straffbestämmelsen i avkodningslagen när den varit i kraft en tid.

Den som gör sig skyldig till brott mot lagen kan också åläggas att betala skadestånd enligt 9 §.

Förutsättningarna för åtal

Enligt 10 § avkodningslagen får åtal för brott mot lagen väckas endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är motiverat från allmän synpunkt. När den nuvarande åtalsregeln infördes innebar den en lägre tröskel för åtal än den tidigare regeln som angav att åtal fick väckas endast om det av särskilda skäl var påkallat ur allmän synpunkt.

Utgångspunkten för den ändrade regeln var att avsikten med lagen i hög grad är att skydda de ekonomiska intressena hos tjänsteleverantörerna (prop. 1999/2000:49 s. 18). Det anfördes vidare i propositionen att ett omfattande obehörigt utnyttjande av de skyddade tjänsterna har sådana konsekvenser för den enskilda tjänsteleverantören att det är motiverat att åtal får väckas om målsäganden anger brottet till åtal (a. prop. s. 19). Med hänvisning till de samhälleliga intressena bedömdes att åtal därutöver skulle kunna väckas när det ändå är motiverat från allmän synpunkt.

Argumenten för den nuvarande åtalsregeln i avkodningslagen är relevanta även vid utformningen av en åtalsbestämmelse för privat olovlig hantering. Detta talar å ena sidan för att utformningen av nuvarande åtalsbestämmelse också skall gälla för privat olovlig hantering.

Det finns dock skäl som å andra sidan talar för att bedöma frågan om åtalsregelns utformning på samma sätt som bestämmelserna i upphovsrättslagen om kringgående av tekniska åtgärder. Beträffande dessa bestämmelser gäller en särskild åtalsregel som innebär att ett sådant brott får åtalas av åklagare endast om åtal är påkallat från allmän synpunkt. Motivet för att införa en särskild åtalsbestämmelse var att kringgående av

tekniska åtgärder på ett annat sätt än övriga brott mot upphovsrättslagen griper in i den privata sfären. I propositionen angavs vidare att det inte är rimligt att ställa det allmännas resurser till förfogande i de fall brottet gäller ett enstaka kringgående som utförs av en privatperson (prop. 2004/05:110 s. 329). Det framhölls även att i de fall då åtal inte bedöms vara påkallat från allmän synpunkt finns möjlighet för rättighetshavarna att driva sin sak som enskilt åtal och därigenom få en straffsanktion utdömd.

Det finns likheter mellan brott som innebär ett kringgående av tekniska åtgärder i upphovsrättslagens mening och den föreslagna kriminaliseringen av privat olovlig hantering av avkodningsutrustning enligt avkodningslagen. Dessa likheter när det gäller brottslighetens art talar för enhetliga åtalsbestämmelser. Det föreslås därför att en särskild åtalsregel införs för åtal avseende privat olovlig hantering.

Ikraftträdande

Det är angeläget att de föreslagna förändringarna av avkodningslagen kan tillämpas så snart som möjligt. Det föreslås därför att lagändringarna skall träda i kraft den 1 juli 2008.

Av 5 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken följer att ingen får dömas för en gärning som inte var straffbelagd när den begicks. Den föreslagna kriminaliseringen av privat olovlig hantering av avkodningsutrustning gäller därför endast för brott som begås efter att lagändringen trätt i kraft.

Någon särskild övergångsbestämmelse behövs inte.

5 Ekonomiska och andra konsekvenser av förslaget

Förslagen i denna promemoria innebär att även viss privat hantering av olaglig avkodningsutrustning omfattas av förbudet i avkodningslagen.

Att det straffbara området utökas kan antas leda till ett ökat antal brottsutredningar och till ett ökat antal mål vid domstolarna. Polisiära och andra rättsliga ingripanden enligt avkodningslagen är angelägna för att tillse att lagen efterlevs. Den föreslagna utvidgningen av det kriminaliserade området bör dock inte i sig leda till någon märkbart ökad arbetsbelastning för polisväsendet, åklagarväsendet och domstolarna.

Förslagen bedöms således inte leda till några ökade utgifter för det allmänna av sådan omfattning att de inte kan finansieras inom ramen för befintliga medel.

Med utgångspunkt i de konsekvensanalyser som skall göras enligt 15 § kommittéförordningen (1998:1474) bedöms förslagen ha god effekt när det gäller brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet. Förslagen bedöms dock inte ha några konsekvenser när det gäller den kommunala självstyrelsen, och inte heller för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

6 Författningskommentarer

5 a §

Den föreslagna bestämmelsen innebär att även viss privat olovlig hantering, som alltså sker utan kommersiellt syfte, omfattas av lagen.

Ändringen får till följd att den som privat anskaffar eller använder avkodningsutrustning i syfte att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande, kan dömas för brott mot lagen.

Bestämmelsen kommenteras närmare i avsnitt 4.

6 a §

Den föreslagna bestämmelsen innebär att straffansvar kan ådömas även den som bryter mot förbudet i 5 a §. I dessa fall skall straffet stanna vid böter.

Bestämmelsen kommenteras närmare i avsnitt 4.

7 §

Den föreslagna ändringen innebär att det endast är möjligt att döma för försök till brott enligt 5 §, dvs. då försöket avser olovlig hantering av avkodningsutrustning i kommersiellt syfte. Den som försöker att anskaffa eller på annat i 5 a § angivet sätt olovligen hantera avkodningsutrustning kan alltså inte dömas för försök till detta brott.

Bestämmelsen kommenteras närmare i avsnitt 4.

10 §

Genom den föreslagna ändringen införs en särskild åtalsregel avseende åtal för brott mot den nya bestämmelsen i 5 a § om privat olovlig hantering av avkodningsutrustning. Innebörden är att brott mot 5 a § endast får åtalas av åklagare om det är påkallat från allmän synpunkt.

För brott mot 5 § gäller även fortsättningsvis att åtal kan väckas om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är motiverat från allmän synpunkt.

Bestämmelsen kommenteras närmare i avsnitt 4.

Lag (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning

1 § I denna lag finns bestämmelser som avser att förhindra obehörig tillgång till vissa tjänster.

2 § Med tjänst avses i denna lag

1. en ljudradio- eller TV-sändning som är riktad till allmänheten,

2. varje annan tjänst som utförs elektroniskt, på distans och på begäran av mottagaren, och

3. tillhandahållandet av villkorad tillgång till en tjänst som avses i 1 och 2, betraktat som en tjänst i sig,

om tjänsten är föremål för villkorad tillgång och tillhandahålls mot betalning.

3 § Med villkorad tillgång till en tjänst avses att en användare eller en mottagare av tjänsten till följd av tekniska åtgärder eller arrangemang kan få tillgång till tjänsten i tolkningsbar form först sedan de har blivit personligt godkända som behöriga.

4 § Med avkodningsutrustning avses utrustning eller programvara som utformats eller anpassats för att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form.

5 § Avkodningsutrustning får inte yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte tillverkas, importeras, distribueras, säljas, hyras ut, innehas, installeras, underhållas eller bytas ut i syfte att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande.

Med import avses införsel av en vara till Sverige från en plats utanför Europeiska unionen.

6 § Den som på annat sätt än genom import uppsåtligen bryter mot 5 § skall dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Om straff för olovlig införsel finns bestämmelser i lagen (2000:1225) om straff för smuggling. *Lag (2000:1261)*.

7 § För försök till brott enligt denna lag skall dömas till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

8 § Egendom som har varit föremål för brott enligt denna lag skall förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat. Även utbytet av ett sådant brott skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkad, om det behövs för att förebygga brott eller det finns andra särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt denna lag, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. *Lag (2005:316)*.

9 § Den som uppsåtligen bryter mot 5 § skall betala skälig ersättning för att den tjänst som gjorts tillgänglig genom gärningen har utnyttjats samt ersättning för den ytterligare ekonomiska skada som gärningen har medfört.

10 § Åklagaren får väcka åtal för brott mot denna lag endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är motiverat från allmän synpunkt.